

„Ef ég væri að vinna á stóru sjúkrahúsi væri ég ekki að vinna á skurðstofu, legudeild, slyshadeild og fæðingardeild.“



Eini svæfinga- hjúkrunarfræðingurinn á Vestfjörðum

Í fadmi fjalla blárra, eins og segir í ljóðinu, sem Ísfirðingar syngja svo oft, mælti ritstýran sér mót við Söru Guðmundsdóttur. Lagði bílnum fyrir utan stóra, steingróa byggingu á Torfnesi sem hýsir Sjúkrahúsið á Ísafirði þar sem Sara starfar sem svæfingahjúkrunarfræðingur. Hún er eini svæfingahjúkrunarfræðingurinn á staðnum sem þjónar íbúum Vestfjarða og veitir íbúum fjórðungsins, ferðamönnum og sjófarendum á Vestfjarðamiðum alla bráðaðþjónustu og aðra sjúkrahúspjónustu sem er á valdi spítalans að veita.

Viðtal: Sigríður Elín Ásmundsdóttir / **Myndir:** Sigríður Elín og úr einkasafni.

Það var sólríkur sumardagur og Sara átti að ljúka vakt klukkan tvö en eins og stundum vill verða losnaði hún ekki þegar vaktinni lauk. Klukku tíma seinna kom hún brosandri niður stigann og afsakaði biðina sem þurfti ekkert að afsaka því það var einstaklega afslappandi að sitja á biðstofunni. Við röltum upp í matsalinn og gripum okkur kaffibolla áður en við höfum spjallið.

„Ég er frá Ísafirði, fæddist reyndar fyrir norðan en flutti hingað þegar ég var níu ára og ólst hér upp ásamt fjórum systkinum. Ég fór til Bandaríkjanna sem au-pair í eitt ár þegar ég var 18 ára og þegar ég kom heim ákvað ég að læra sjúkraliðann. Eftir að hafa unnið sem sjúkraliði í nokkur ár ákvað ég að fara í hjúkrunarfræði og á þeim tíma var ég ákveðin í að fara í framhaldinu í ljósmóðurfræði. Eftir fyrsta árið í hjúkrun breyttust þau áform, ég sá hvað það voru miklir möguleikar í hjúkrun sem heilluðu mig og ég hætti við áform mín um að verða ljósmóðir,“ segir hún og brosir.

Námsvalið réðst af vöntun á spítalanum

Sara útskrifaðist árið 2008, ákvað þá að breyta til og flutti, ásamt manni sínum, til Selfoss í nokkur ár: „Það var æðislegt að vera þar, ég var bæði á hand- og lyflækningadeild og öldrunardeild. Ég er bráðahjúkka í mér en ég held ég geti sagt að nánast öll svið innan hjúkrunar heilli mig að einhverju leyti. Eftir að dóttir okkar fæddist árið 2010 ákvað ég að sækja um vinnu í Noregi, eins og svo margir á þeim tíma.

Ég fékk norskt hjúkrunarleyfi í desember sama ár og við fluttum til Lærdal í janúarmánuði 2011. Ég hafði rekist á atvinnuauklýsingu frá hjúkrunarheimili í Lærdal og tók eftir því að deildarstjórinn var með íslenskt nafn sem fékk mig til að sækja um starfið. Eftir þrjú ár í Noregi ákvaðum við að flytja aftur heim á Ísafjörð,“ segir hún, það var gott að koma heim. Sara fór að vinna á sjúkrahúsinu en árið 2016 ákvað hún að skella sér í framhaldsnám í svæfingahjúkrun sem er 90 eininga diplómanám. En hvers vegna varð svæfingahjúkrun fyrir valinu? „Ég hef verið spennt fyrir svæfingahjúkrun síðan ég var á fjórða ári í hjúkrun, þá fór ég í verknám á svæfingu og fannst það mjög spennandi af einhverjum ástæðum. Svo



„Í mörgum tilfellum er hlutverk mitt, ásamt samstarfsfólki, að sinna bráðveiku fólki á meðan beðið er eftir sjúkraflugi á Landspítalann, ...“

vantaði svæfingahjúkrunarfræðing því sá sem vann hérna í mörg ár var alveg að fara á eftirlaun á þessum tíma. Það má því segja að valið hafi að hluta til ráðist af vöntun á svæfingahjúkrunarfræðingi á Ísafjörð og spítalinn studdi mig í að fara til Reykjavíkur í námið.“

Alltaf á bakvakt

Sara kláraði diplóma árið 2018 og hefur síðan þá starfað sem svæfingahjúkrunarfræðingur, sá eini á Vestfjörðum, hvernig gengur það? „Ég er alltaf á bakvakt, alla daga og get ekki farið úr bænum nema fá afleysingu sem er mjög bindandi. En þetta er sem betur fer að breytast núna, ég er farin að fá reglulegar afleysingar eina viku í mánuði, um það bil, og þær sem voru með mér í svæfingaráminu hafa verið duglegastar að koma og leysa mig af. Það sem breytti stöðunni og auðveldaði mér mikið að fá fólk til að koma er að við fengum nýja svæfingavél í fyrra sem góðgerðarsamtökin Stöndum saman Vestfirðir, gáfu. Gamla vélin var allt öðruvísi en sú sem er á Landspítalanum en það flækir málin að vera með öðruvísi og eldri tæki. Ákveðið var að kaupa alveg eins vél og er á Landspítalnum því þegar tækin eru orðin kunnugleg þá er auðveldara að fá fólk til að koma hingað í afleysingar. Það er ekki svæfingalæknir á Vestfjörðum og eiginlega ekki grundvöllur fyrir því, nema þá í hlutastarfi, það er of lítið að gera eingöngu í svæfingum. Það kemur stundum svæfingalæknir hingað, sá er héðan og leysir af á heilsugæslunni og mig af í leiðinni. Venjulega vinna svæfingahjúkrunarfræðingar og svæfingalæknar mjög náið saman en þar sem hér er ekki svæfingalæknir alla jafna svæfi ég ekki fólk með flókin veikindi, við veljum hraust fólk sem fer í fyrir fram ákveðnar aðgerðir. Aðalástæðan fyrir því að hafa svæfingahjúkrunarfræðing á vakt eru bráðatilfellin, eins og til dæmis heilablæðingar, öndunarvegserfiðleikar, botnlangaaðgerðir, keisarar og endurlífganir. Í mörgum tilfellum er hlutverk mitt, ásamt samstarfsfólki, að sinna bráðveiku fólki á meðan beðið er eftir sjúkraflugi á Landspítalann,“ útskýrir Sara en hver er þá staðan þegar það verða slys eða óvænt bráðatilfelli í þessum landsfjórðungi sem nær yfir stórt svæði og langt í bráðþjónustu Landspítalans? „Ég, skurðhjúkrunarfræðingar, læknar



og fleira fagfólk erum alltaf á bakvakt og getum verið kölluð út hvenær sem er en útkallsbyrðin er venjulega ekki mjög þung,“ útskýrir hún og bætir við að grundvallaratriði til þess að hægt sé að sinna fæðingarþjónustu á svæðinu sé að það sé svæfing á staðnum svo hægt sé að framkvæma keisara. Allt helst þetta þannig í hendur og krefst þess að mannskapur sé til staðar ef á þjónustunni þarf að halda.

Eiginmaðurinn nýútskrifaður hjúkrunarfræðingur

Hvernig er hefðbundinn vinnudagur á sjúkrahúsinu á Ísafirði? „Ég er í 60% starfi á legudeildinni sem er hand- og lyflækningadeild og þar er ég aðallega á dagvöktum því við hjónin erum með börn en maðurinn minn er líka hjúkrunarfræðingur. Hann var að útskrifast núna í vor og við reynum eftir fremsta megni að vinna á móti hvort öðru þannig að annað okkar sé þá heima hjá börnunum. Við vorum að taka að okkur tvö yndisleg fósturbörn og reynum þess vegna að vera eins mikið og við getum heima til að sinna þeim og dóttur okkar. En hittist þið hjónin þá mikið? „Nei, að visu ekki nógu mikið en þetta er bara tímabundið og við látum þetta ganga með aðstoð góðra vina og ættingja,“ segir Sara ánægð að búa í heimabænum nærri sínu fólki.

En hvernig kom það til að eiginmaðurinn ákvað líka að skella sér í hjúkrunarfræði? „Þegar við bjuggum úti í Noregi fór hann að vinna aðhlyningarstarf

á sambyli og í kjölfarið langaði hann að fara í sjúkraliðanám en áttaði sig fljótlega á því að hann hefði ekki skrokk í að vera sjúkraliði. Hjúkrunarfræðin býður upp á ótal möguleika í starfi og það varð úr, eftir að hann byrjaði að vinna hérna á sjúkrahúsinu, að hann dreif sig í hjúkrun,“ útskýrir hún.

Fæðing, kistulagning og bráðaáðgerð allt á sömu vakt

Upplifir þú mikla pressu að vera eini svæfinga-hjúkrunarfræðingurinn í fjórðungnum eða er álagið sem því fylgir innan þolmarka? „Já, það er það. Líka vegna þess að mér finnst við starfsfólkið hérna á spítalanum vinna sem eitt teymi. Þess vegna upplifi ég ekki að ég standi ein þótt ég sé ein með þessa sérfræðipækkingu. Það er góður starfsandi hérna hjá okkur sem skiptir öllu máli á svona litlum stað. Ég er stundum á sömu vaktinni að aðstoða við fæðingu, þarf svo kannski að fara niður í líkhús og kistuleggja og get síðan líka verið kölluð í aðgerð, allt sama daginn. Starfið er því mjög fjölbreytt en ástæðan fyrir því að við kistuleggjum hér er að það er engin útfararþjónusta á Ísafirði. Ef ég væri að vinna á stóru sjúkrahúsi væri ég ekki að vinna á skurðstofu, legudeild, slysadeild og fæðingardeild. Mér finnst frábært að fá að flakka á milli deilda og vinna fjölbreytt hjúkrunarstörf, þótt ég sé bráðahjúkka í mér finnst mér líka gaman að fá að fara á öldrunardeildina og spjalla við gamla fólkið þar og sinna því.“

Sara segir að fyrir fram ákveðnar aðgerðir á sjúkrahúsinu á Ísafirði séu um það bil hundrað á ári en svo séu líka bráðaáðgerðir gerðar sem geta verið fleiri eða færri en þær aðgerðir sem eru ákveðnar fyrir fram. „Til dæmis voru fjórir keisarar gerðir hér í febrúarmánuði árið 2020 sem er vanalega sá fjöldi

sem við gerum á ári þannig að þetta getur verið mjög breytilegt,“ útskýrir hún.

Þá að veirunni sem setti allt á annan endann; hvernig tókust þið á við kórónuveiruna, þegar ástandið var sem verst? „Það var svolítið langt tímabil þar sem við unnum í hópum svo smit myndi ekki dreifast út fyrir hópana og engar fyrir fram ákveðnar aðgerðir voru gerðar á þessu tímabili. Það eru allar einingar hjá okkur svo litlar og það þarf svo fá smit til þess að einingarnar verði óstarfhæfar. Til dæmis eru bara þrír starfsmenn á rannsóknarstofunni og þrír hjúkrunarfræðingar á skurðeildinni og ef einn starfsmaður smitast er stór hluti af deildinni frá.“

Draumastaða að hafa annan hjúkrunarfræðing með sömu sérþekkingu

Sara segist vilja vera áfram á Ísafirði en að draumastaðan væri ef það væri annar svæfinga-hjúkrunarfræðingur við spítalann sem gæti unnið á móti henni. „Ég myndi vilja vera í hlutastarfi á Landspítalanum líka, þegar ég byrjaði var ég það og fór þá í tvær vikur í senn annan hvern mánuð á Landspítalann sem gerði mér gott sem fagmanneskju. Ég finn að mig vantar að vinna með öðrum svæfingahjúkrunarfræðingum til að þróast í starfi því það er mikil þróun í lyfjum og öðru sem ég næ illa að fylgjast með þegar ég er ein. Ég samt í góðu sambandi við aðra svæfingahjúkrunarfræðinga á LSH sem ég get alltaf leitað til. Gott bakland er mikils virði og ég er vel sett að því leytinu til. Skurðlæknirinn hérna á Ísafirði var lengi deildarlæknir á svæfingu og það er mikið öryggi fyrir mig að hafa hann og hans þekkingu að leita í. Ég fékk líka að ráða hjúkrunarfræðing í hlutastarf sem er mér til aðstoðar á skurðstofunni því það getur verið erfitt að vera ein við vissar aðstæður.

Skurðhjúkrunarfræðingarnir hérna eru mér líka innan handar því þær hafa ákveðna þekkingu þegar kemur að svæfingum. Ég held að á flestum minni sjúkrahúsum sé þetta oft þannig að fagfólkið hefur breiðari þekkingu og starfar á fleiri en einni deild eins og ég geri sem gerir starfið mjög fjölbreytt og skemmtilegt.“

Ef þú ætlaðir að mennta þig meira innan hjúkrunar, hvaða nám myndir þú velja og hvers vegna? „Ég myndi velja gjörgæsluhjúkrun. Mér finnst það vera mjög rökrétt framhald af því sem ég er búin að læra. Gjörgæsluhjúkrun er líka mjög gagnlegt nám og góð þekking að hafa þegar maður starfar úti á landi, þótt vissulega sé ekki gjörgæsla hér, því við höfum hvorki fagfólk né tæki til þess, þá þurfum við oft að geta sinnt okkar sjúklingum á meðan við bíðum eftir flutningi á Landspítala, eða í einstaka tilfellum á Sjúkrahúsið á Akureyri,“ segir hún að endingu og við kveðjumst enda liðið á daginn og Sara þarf að komast heim eftir langa vakt.

